

Inhoud

- 1 Algemene regels
- 2 Scoringsvoorschrift
  - 2.1 Scoringsregels algemeen
  - 2.2 Scoringsregels voor de vragen
  - 2.3 Scoringsregel voor de vertaling
  - 2.4 Antwoordmodel voor de vragen
  - 2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

1 Algemene regels

In het Eindexamenbesluit dagscholen VWO/HAVO/MAVO zijn twee artikelen opgenomen die betrekking hebben op de scoring van het schriftelijk werk, namelijk artikel 27 en artikel 28. Deze artikelen moeten als volgt worden geïnterpreteerd:

1 De examinerator en de gecommiteerde zijn verplicht het scoringsvoorschrift voor de scoring van het schriftelijk werk toe te passen.

2 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het schriftelijk werk vast. Komen ze daarbij na mondeling overleg op basis van het scoringsvoorschrift niet tot overeenstemming, dan wordt de score vastgelegd op het rekenkundig gemiddelde van beide voorgestelde scores, (indien nodig) naar boven afgerond op een geheel getal.

2 Scoringsvoorschrift

Voor de beoordeling van het schriftelijk werk heeft de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven (CEVO) het volgende scoringsvoorschrift opgesteld.

2.1 Scoringsregels algemeen

1 De examinerator vermeldt de scores per vraag en per kolom en de totaalscores op een aparte lijst.

2 Bij de scoring van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen gehele punten geoorloofd.
Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.

3 Een volledig juiste beantwoording van een vraag en een volledig juiste vertaling van een kolom levert het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.

4 Indien een gegeven antwoord of een vertaling niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord of aan de vertaling worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.

5 Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 100 scorepunten worden toegekend. De kandidaat krijgt 10 scorepunten vooraf. Van de overige 90 scorepunten worden maximaal 45 punten aan de vertaling toegekend en maximaal 45 punten aan de vragen.

2.2 Scoringsregels voor de vragen

1 Indien in een gegeven antwoord een gevraagde toelichting of motivering ontbreekt, dan wel foutief is, kunnen geen punten worden toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven.

2 Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

3 Indien een kandidaat meer antwoorden (in de vorm van voorbeelden, redenen, argumenten e.d.) geeft dan er expliciet gevraagd worden, komen alleen de eerst genoemde antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
Indien er slechts één antwoord expliciet gevraagd wordt, wordt dus alleen het eerst gegeven antwoord in de beoordeling betrokken.

2.3 Scoringsregel voor de vertaling

1 De score 0 moet worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

Het verdient aanbeveling de scoring van het examenwerk per kolom of zin en per vraag uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van de examenwerken enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelings-effecten tegen te gaan.

2.4 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
1 ☐ Aan Kambyzes (de) raad geven (Amasis om de hand van diens dochter te vragen).	
Indien: Aan Kambyzes de raad geven tegen Amasis op te trekken	<u>0</u>
Maximumscore 4	
2 ☐ . a. Kambyzes vraagt Amasis om de hand van diens dochter (door middel van een bode)	<u>1</u>
. b. de Egyptische arts geeft Kambyzes het advies Amasis om de hand van diens dochter te vragen	<u>1</u>
. c. Amasis zendt een oogarts naar Kyros	<u>1</u>
. d. Kyros vraagt Amasis om een oogarts	<u>1</u>
Maximumscore 1	
3 ☐ d, c, b, a	
Maximumscore 2	
4 ☐ οὐκ εἶχε (οὔτε) δοῦναι	
De toevoeging (οὔτε) ἀρνήσασθαι maakt het antwoord geheel onjuist.	
Maximumscore 2	
5 ☐ dochter / kind van Amasis	
Indien: dochter / kind van je vader	<u>0</u>
Maximumscore 2	
6 ☐ διαβεβλημένος	
Maximumscore 2	
7 ☐ De expeditie van Kambyzes tegen Egypte en het feit dat Amasis Kambyzes had bedrogen.	
Maximumscore 2	
8 ☐ μιν ἐκ ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίεω θυγατρὸς γενέσθαι (... Καμβύσεια)	
Indien alleen: Κύρον γὰρ τ/μ τὴν θυγατέρα (... Καμβύσεια)	<u>0</u>
Maximumscore 2	
9 ☐ Smerdis	
Indien: pseudo-Smerdis	<u>0</u>
Maximumscore 2	
10 ☐ . παρατρέπουσιν	<u>1</u>
. προσποιούμενοι	<u>1</u>
Indien: οὐκ ὀρθῶς λέγουσι	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
11 ☐ Hoe Amasis aan zijn informatie is gekomen.	
Maximumscore 2	
12 ☐ τῶν ἄν κήδωμαι	
Maximumscore 2	
13 ☐ ἐναλλάξ πρήσσω	
Indien: τι εὐτυχεῖν of τὸ προσπταίειν	<u>0</u>
Maximumscore 2	
14 ☐ ὄκως μηκέτι ἦξει ἐς ἀνθρώπους	
Indien: τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν	<u>0</u>
Maximumscore 3	
15 ☐ Een volledig goed antwoord moet in ieder geval de volgende elementen bevatten: Voor- en tegenspoed moeten met elkaar in evenwicht zijn. Wanneer een mens te veel voorspoed geniet, verliest hij het gevoel voor maat en vervalt licht tot ὕβρις. De ὕβρις wekt de φθόνος van de goden / de godheid op.	
Maximumscore 3	
16 ☐ Bij zijn onderzoek naar de toedracht van de gebeurtenissen verneemt Herodotos verschillende versies. Hij vermeldt deze en geeft aan welke lezing hem het meest waarschijnlijk voorkomt en waarom.	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 4	
17 ☐ Het betreft volgens Thoukydides gebeurtenissen die in een te ver verleden liggen en inmiddels „voor het merendeel in de loop der jaren tot sprookjes zijn geworden” (tekst 2). De gebeurtenissen waarover tekst 1, regel 20–27, handelt, behoren niet tot de contemporaine geschiedenis; daardoor onttrekken de feiten zich aan de verifieerbaarheid (tekst 3).	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
18 ☐ Voor De Jong zijn mondelinge bronnen van ondergeschikt belang; Herodotos en Thoukydides moesten zich vrijwel tot mondelinge bronnen beperken, bij gebrek aan voldoende schriftelijke bronnen.	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 4	
19 ☐ Thoukydides beperkte zich tot een onderwerp uit de contemporaine geschiedenis (de Peloponnesische oorlog). Hij baseert zich op mededelingen van tijdgenoten en doet moeite het waarheidsgehalte daarvan te verifiëren. Herodotos breidt zijn beschrijving van de confrontatie tussen de Grieken en de Perzen uit met een schets van vroegere gebeurtenissen. Hij maakt gebruik van mondelinge bronnen, die zich moeilijk laten verifiëren, omdat zij gebeurtenissen uit het verleden betreffen.	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	

2.5 Antwoordmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 20	
Maximumscore 2	
„Ὡ γύναι, βασιλεύς τοι Δαρείος διδοῖ „(O) vrouw, koning Dareios staat u toe / geeft u (toestemming)	
uw koning Dareios geeft toestemming	<u>1</u>
(O) vrouw, koning Dareios geeft zeker toestemming	<u>1</u>
moge koning Dareios u toestaan / geven	<u>0</u>
(O) vrouwen	<u>0</u>
Kolon 21	
Maximumscore 2	
ἕνα τῶν δεδεμένων οἰκίῳν ῥύσασθαι één van uw / de gevangen / vastgebonden verwanten / huisgenoten te redden / bevrijden	
vrienden	<u>1</u>
te bewaren	<u>1</u>
Kolon 22	
Maximumscore 2	
τὸν βούλεαι ἐκ πάντων.” wie / die van / uit allen u wilt.”	
hem wil jij uit allen	<u>0</u>
die jij aanraadt uit allen	<u>0</u>
de raadgevingen / waardigheid van raadsheer van / uit allen	<u>0</u>
uit / van alles	<u>0</u>
die jij zou / moge willen	<u>0</u>
die jij van anderen / velen wil	<u>0</u>
Kolon 23	
Maximumscore 2	
Ἡ δὲ βουλευσαμένη ὑπεκρίνετο τάδε· (En / maar) nadat zij beraadslaagd / overwogen / besloten had, antwoordde zij dit / het volgende:	
Zij willend antwoordde het volgende:	<u>0</u>
Zij die beraadslaagd had, antwoordde het volgende:	<u>1</u>
Kolon 24	
Maximumscore 2	
„Εἰ μὲν δὴ μοι διδοῖ βασιλεύς ἐνὸς τὴν ψυχὴν, „Als (nu dan) de koning mij het leven van één (man) geeft,	
Als de koning mij het leven van één (man) zou / moge / mag geven	<u>1</u>
Als één koning mij het leven geeft	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 25	
Maximumscore 2	
αίρέομαι ἐκ πάντων τὸν ἀδελφεόν.” kies ik uit / van allen mijn broer.”	
kies ik uit allen de broer	<u>1</u>
kies ik uit allen zijn broer	<u>0</u>
kies ik mijn verwant	<u>0</u>
neem ik van allen mijn broer	<u>1</u>
Kolon 26	
Maximumscore 4	
Πυθόμενος δὲ Δαρείος ταῦτα καὶ θαμάσας τὸν λόγον πέμψας ἠγόρευε· Toen Dareios dat vernomen had en zich verbaasd had / zich verbaasde over haar woorden / antwoord, zond hij een bode en zei:	
Nadat Dareios hiernaar gevraagd had	<u>3</u>
Nadat Dareios haar vernomen had	<u>2</u>
Terwijl / toen Dareios dat deed verrotten en nadat hij had laten geselen	<u>0</u>
sprak hij in de volksvergadering / in het openbaar / verkondigde hij luid	<u>3</u>
Kolon 27	
Maximumscore 2	
„ὦ γυναῖ, εἰρωτᾷ σε βασιλεύς, „(O) vrouw, de koning vraagt u,	
(O) vrouwen	<u>0</u>
(O) vrouw, de koning houdt van u	<u>0</u>
(O) vrouw, de koning vraagt zich (af)	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 3	
τίνα ἔχουσα γνώμην (kolon 29) τὸν ἀδελφεόν εἴλευ περιεῖναι τοι, op grond van welke overweging u liever wilde dat uw broer (voor u) over blijft / in leven blijft,	
op grond van welke overweging u liever wilde dat uw broer rondliep / overtrof	<u>0</u>
op grond van welke overweging zij (τοι) liever wilden dat uw broer in leven bleef	<u>0</u>
op grond van welke overweging uw broer liever wilde dat hij / zij / u in leven bleef	<u>0</u>
op grond van welke overtuiging u uw broer wentelde / tegenhield in leven te blijven	<u>0</u>
op grond van welke overtuiging u liever wilde dat uw man en kinderen (kolon 29) in leven blijven	<u>0</u>
Kolon 29	
Maximumscore 3	
τὸν ἄνδρα τε καὶ τὰ τέκνα ἐγκαταλιποῦσα na (uw) man en kinderen achter / in de steek te hebben gelaten / terwijl u achterlaat	
na de man en de kinderen achter te hebben gelaten	<u>2</u>
na uw broer (kolon 28) te hebben achtergelaten	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 30	
Maximumscore 3	
ὅς καὶ ἀλλοτριώτερός τοι τῶν παίδων die (en) u vreemder is dan uw kinderen	
die vreemder is dan uw kinderen	<u>2</u>
die ongeschikter voor u is dan uw kinderen	<u>0</u>
die voor u de vreemdste is van de / uw kinderen	<u>0</u>
Kolon 31	
Maximumscore 3	
καὶ ἦσσαν κεχαρισμένος τοῦ ἀνδρός ἐστι.” en minder dierbaar / welgevallig / aangenaam dan uw man.”	
en minder aangenaam van de man	<u>0</u>
en niettemin aangenaam van de man	<u>0</u>
en de man (van hem) is minder aangenaam (dan hem)	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 1	
Ἡ δ' ἀμείβετο τοῖσδε· (En) zij antwoordde met deze / de volgende woorden / als volgt:	
(En) zij antwoordde (aan) hen	<u>0</u>
Kolon 33	
Maximumscore 2	
„ὦ βασιλεῦ, ἀνὴρ μὲν ἂν μοι ἄλλος γένοιτο, „(O) koning ik zou een andere man kunnen krijgen,	
(O) koning, moge ik een andere man krijgen	<u>0</u>
(O) koning, ik kreeg een andere man	<u>0</u>
(O) koning, een andere man zou mij kunnen gebeuren	<u>1</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
εἰ δαίμων ἐθέλοι, als (een / de) god(heid) het wil / zou willen,	
als de goden willen	<u>1</u>
Kolon 35	
Maximumscore 2	
καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα ἀποβάλοιμι· en andere kinderen, als ik deze / die verlies / zou verliezen;	
en andere kinderen, als ik die zou verwerpen / verstoten	<u>0</u>
en andere kinderen, als ik dat zou verwerpen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 36	
Maximumscore 3	
πατρός δὲ καὶ μητρός οὐκέτι μευ ζώντων maar omdat mijn vader en mijn moeder niet meer leven,	
maar een vader en een moeder zouden / zullen mij niet meer kunnen geboren worden (kolon 37) van de levenden	<u>0</u>
maar omdat mijn vader en mijn moeder en ik niet meer leven	<u>0</u>
maar omdat mijn vader en mijn moeder en mijn broer (kolon 37) niet meer leven	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 3	
ἀδελφεὸς ἂν ἄλλος οὐδενὶ τρόπῳ γένοιτο. kan / zou / zal ik nooit meer een andere broer kunnen krijgen.	
zou mijn broer op geen enkele manier een ander kunnen worden	<u>0</u>
Kolon 38	
Maximumscore 2	
Ταύτη τῇ γνώμῃ χρεωμένη ἔλεξα ταῦτα.” Deze mening / overweging gebruikend / op grond van deze overweging zei ik dat.”	
gebrek hebbend aan die overweging	<u>0</u>
die overweging / haar volgens mijn mening misbruikend	<u>0</u>
terwijl ik volgens mijn mening omgang had met haar	<u>0</u>

Einde